

NGUYỄN TIỀM - HỒNG QUÂN

Em vui **HỌC TOÁN**

SỞ GIÁO DỤC THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
XUẤT BẢN - 1985

EM VUI HỌC TOÁN

EM CÓ YÊU THẦY GIÁO TOÁN KHÔNG?

Em có yêu thầy giáo Toán không?
Ngày đêm giáo án rất kỳ công.
Số điểm, dự giờ kèm bảo giảng
Lương tháng lại ba cọc ba đồng.

Em có yêu thầy giáo Toán không?
Suốt ngày làm bạn với máy ông:
Cô-si, Ta-lét, rồi Đề-các,
Pát-can rồi lại Bi-ăng-xông...

Em có yêu thầy giáo Toán không?
Ôn tập, luyện thi cả năm ròng.
Đại số, hình học rồi lượng giác,
Chẳng có khi nào được ngồi không.

Em có yêu thầy giáo Toán không?
Dân Toán khô khan chẳng màu hồng.
Chẳng nói được lời như rót mật,
Yêu em chỉ có mỗi tâm lòng.

Em ơi, thầy Toán rất là vui.
Sớm tối được nghe trẻ nói cười.
Lúc nào cũng diện sơ mi trắng,
Cà vạt, com-lê rạng rỡ người.

Em ơi, thầy Toán rất là hay.
Làm việc hăng say suốt cả ngày.
Chẳng biết rượu chè cùng cờ bạc.
Có tiền là tiết kiệm được ngay.

Em ơi, thầy Toán rất là siêu.
Đồ thị định nghĩa được tình yêu.
Đếm tiền không những không bị thiếu,
Còn tính làm sao để lãi nhiều.

Em ơi, thầy Toán rất tận tâm.
Dạy đồ học sinh thật ân cần.
Chờ biết bao chuyến đò cập bến
Thành công, thành đạt, lại thành nhân!

Em ơi, thầy Toán chẳng nghèo đâu.
Diu dặt tương lai, vậy là giàu.
Em có yêu anh - thầy dạy Toán?
Xin hãy cùng anh bắc nhịp cầu!

Chúc mừng hạnh phúc

Trần Văn Miêng và đồng bạn

Nguyễn Hồng Quân

Hà Nội 30 . 11 . 2018

NGUYỄN TIỀM HỒNG QUÂN

EM VUI HỌC TOÁN

Tập 1

Bìa và minh họa của
THY THY TỔNG NGỌC

www.facebook.com/otoanhoc2911

SỞ GIÁO DỤC THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
XUẤT BẢN — 1985

LỜI GIỚI THIỆU

Của Giáo sư TRƯƠNG ANH TUẤN
Chủ tịch Hội đồng khoa học
Phó Giám đốc Sở Giáo dục T.P. Hồ Chí Minh

MÔN TOÁN hiện nay chưa phải là môn học hấp dẫn đối với mọi học sinh, thậm chí nhiều em còn «sợ» toán. Nhất là ở lứa tuổi học phổ thông cơ sở, khi bắt đầu tiếp xúc với những kiến thức toán học đòi hỏi phải tư duy trừu tượng, các em thường lúng túng, khó khăn.

Cho nên tìm cách nào để các em ham học là nỗi băn khoăn suy nghĩ của các giáo viên dạy toán và của các bậc phụ huynh học sinh. Làm sao dẫn dắt các em vào lĩnh vực này một cách nhẹ nhàng theo kiểu «vui mà học» như học lịch sử qua diễn ca?

Tôi đã đọc quyển «EM VUI HỌC TOÁN» của tác giả NGUYỄN TIỀM HỒNG QUÂN. Tôi thấy tác giả đã cố gắng thực hiện ý đồ đã nói ở trên. Bằng lời văn giản dị, có vần và sinh động, tác giả đã làm cho môn học vốn hay bị coi là «khó khăn» trở nên hấp dẫn, dễ đi vào học sinh như một trò chơi, một câu đố vui.

Tất nhiên, biểu đạt một nội dung khoa học có những quy tắc chặt chẽ của nó bằng lối văn vần không phải dễ. Cho nên tôi tin chắc bạn đọc cũng thông cảm với khó khăn đó của tác giả.

Nhờ tác giả — nhà giáo, bây giờ là nhà báo, đồng thời làm thơ — đã nghiên cứu tâm lý lứa tuổi học sinh và chương trình toán cấp phổ thông cơ sở, đặc biệt có nhiều tìm tòi thể hiện, nên các em học sinh có thêm niềm vui, hứng thú mới trong môn toán học.

Ở đây tác giả không diễn ca một cách « khô khan » các công thức toán (vì công thức, các em đã được học trong sách giáo khoa rồi) mà tác giả thể hiện với những tình huống, hoặc câu chuyện, có nhân vật, có diễn biến sự việc và cách giải quyết... cốt gây ấn tượng để rồi khắc sâu kiến thức.

Trong bài « Chia phân số cho phân số » :

Có anh *phân số* nọ

Chia cho phân số kia

Loay hoay mãi chẳng ra

Chia không được, ngồi khóc !

Bà Tiên mới hiện ra

Ban ngay cho một phép :

Đấu nhân thay dấu chia

Phân số kia *đảo ngược*.

Mới xem tưởng tức cười

Nhưng « phép tiên » có khác

Thật thông minh tuyệt vời !

Điều này rất hợp với tâm lý các em : thích đọc truyện cổ tích, thường « mê » các « phép tiên ». Đọc bài này rồi, khi gặp tình huống tương tự « chia phân số cho phân số », tôi tin chắc các em không thể quên được cái « phép tiên » mà mình đã có để mang ra « làm phép » luôn : « Dấu nhân thay dấu chia, phân số kia đảo ngược ». Như vậy, các em đã nắm vững công thức, đã thuộc bài một cách vui, nhẹ nhàng. Và vì vậy, hiệu quả nhận thức sẽ cao.

Đồng thời điều này cũng rất phù hợp với quy luật nhận thức của trẻ em : từ cụ thể sinh động đến tư duy trừu tượng.

Song song với việc cung cấp kiến thức toán học, tác giả còn khéo léo kết hợp nâng cao tình cảm, nhận thức về đạo đức cho các em một cách tự nhiên, sinh động.

Khi thì tế nhị : Sau khi giải quyết xong phần thực hành và lý thuyết tìm diện tích, thể tích khối cầu, người mẹ trao cho con :

Thưởng con khối cầu nhỏ :

Quả ôi chín thơm tròn

Con ăn thể tích đó

Thơm thảo giữ trong lòng.

Thể tích khối cầu trừu tượng, được tác giả cụ thể hóa thành từng miếng ôi thơm tròn đang tan trong miệng chú bé, thấm đậm trên lưỡi, rồi vào lòng thành máu thịt... Dấu ấn về công thức toán được khắc sâu, đồng thời tình cảm cũng trở nên đẹp đẽ : « Thơm thảo giữ trong lòng ».

Có lúc lại hóm hỉnh : Sau khi trả lời bác thợ xây về công thức tính chu vi các hình, Hồng Quang được bác thợ « cười xòa khen ngoan » :

« Cậu ta khoái quả, xắn quần

Khuôn gạch, xúc cát y chàng thợ xây »

« Học đi đôi với hành » kết hợp thật tự nhiên trong bài lục bát ngắn gọn.

Trong phần « Một số bài toán vui », các bài toán đều có tính chất nâng cao, đòi hỏi suy luận thông minh. Mời xem, có vẻ hơi khó, như lý thú. Các thầy giáo nên tăng cường cho học sinh những loại bài toán này.

Trong tập sách, tác giả xếp xen vào một số bài thơ vui có nội dung gần với học toán, để các em đọc thêm. Những bài thơ này hầu hết đã đăng trên các báo trung ương và thành phố, được các em thích thú như bài Thời gian không bỏ phí, Những võ sĩ trong khối hộp chữ nhật, Lớp học toán của vườn cây, Vịt con muốn giỏi toán, Tiếng cười mùa xuân...

Hiện nay các ngành khoa học, văn học, nghệ thuật... đang tìm cách « thâm nhập » vào nhau để tạo nên hiệu quả ngày càng cao. Việc làm của tác giả NGUYỄN TIỀM HỒNG QUÂN rất đáng hoan nghênh.

Mở cuốn sách, chỗ thì ta gặp những từ thơ ngộ nghĩnh, hóm hỉnh, chỗ thì những đề toán vui, « thề thao » tri tuệ. Trong phần « Thơ của các nhà thơ giỏi toán », tác giả lại « làm xiếc » bằng từ ngữ cho các em xem. (Em nhỏ nào mà chả thích xem xiếc ?).

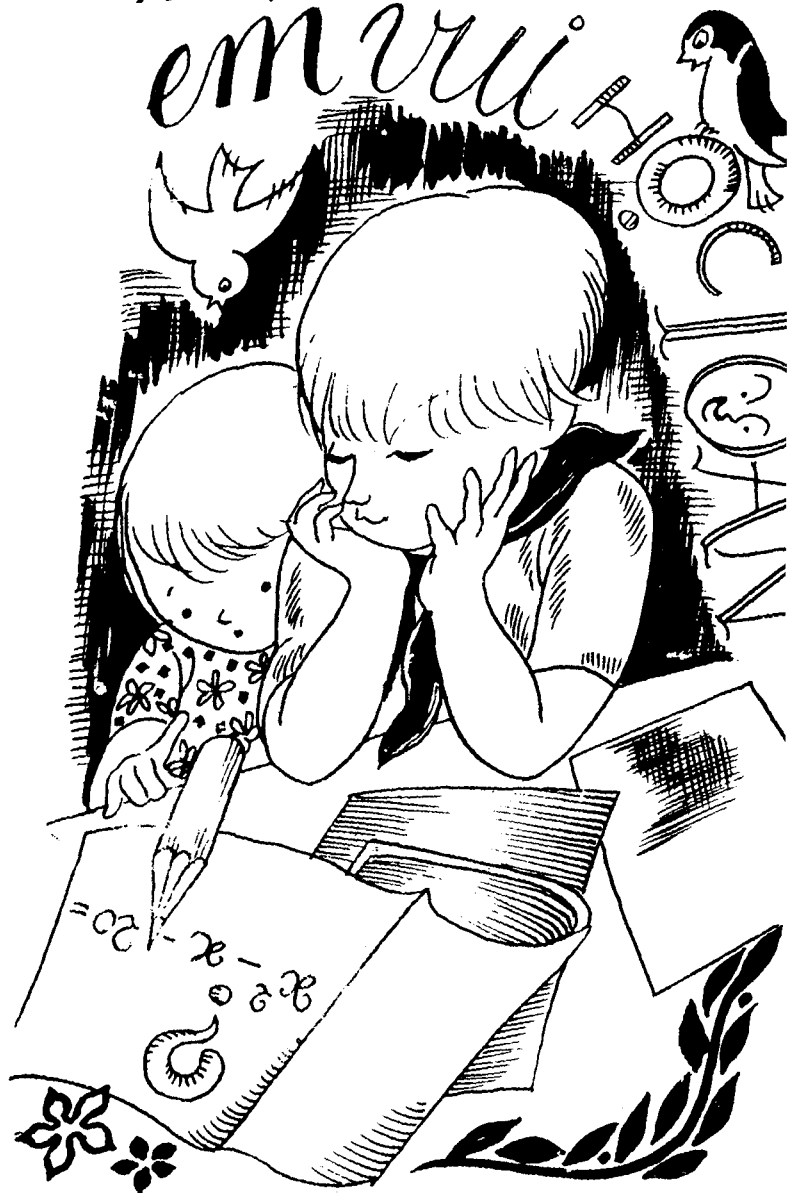
Điều gì đã làm cho cuốn sách EM VUI HỌC TOÁN có sức hấp dẫn đối với cả người yêu thơ, yêu toán như vậy? Tôi nghĩ, đó là lòng yêu mến các em học sinh, sự say mê của tác giả đối với toán học và văn học. Cuốn sách trở nên có ích đối với các em.

Tôi rất vui mừng giới thiệu cuốn «EM VUI HỌC TOÁN» với các em học sinh, hy vọng cuốn sách sẽ góp phần giúp các em học tốt hơn nữa môn toán — một môn khoa học cơ bản có vị trí quan trọng bậc nhất trong việc phát triển trí thông minh.

Tháng 1 năm 1985

Phần một

em vui

TÍNH CHU VI MỘT SỐ HÌNH

TRƯỜNG EM xây một dãy tường
Bao quanh khu đất *hình vuông* ven đồi
Vườn trường *chữ nhật* xanh tươi
Sau trường thả cá, bể nuôi *hình tròn*

Bác thợ hỏi cậu Hồng Quang :
Chu vi của mấy hình quen thuộc này ?
Đúng bài cô dạy mới đây
Bây giờ bác gọi « *trả bài* », thiệt vui.

— « *Hình vuông*, thưa bác dễ thôi
Cạnh nhân với bốn tức thời ra ngay.
Chữ nhật thì lấy chiều dài
Cộng với chiều rộng, nhân hai sẽ thành
Hình tròn chẳng phải đo quanh
Pi nhân đường kính rất nhanh, bác à. »

Quang cầm bít tính ngay ra
Xoa đầu Quang, bác cười xòa khen ngoan
Cậu ta khoái quá, xắn quần
Khuân gạch, xúc cát y chàng thợ xây.

ĐIỀU KIỆN CHIA HẾT CHO 2 — 3 — 9 VÀ 5

HAI, BA, CHÍN và NĂM

Bốn câu đều ngoan cả

Trung thu giờ phá cỗ

Chia hết không còn dư.

Này số kẹo, số bánh

Hồng quýt... những cành sai

Số chia hết cho 2

Chữ số cuối phải chẵn

Chia cho 3 và 9

Cộng các chữ số vào

Tổng sẽ nói vì sao

Lại có điều chẵn, lẻ

Chia 5 : nhìn số cuối

Xem có 0 và 5

Nếu có, họ nói rằng :

— Chúng tôi chia rất khéo !

Các bạn thấy chưa nào

Quy luật, khi đã biết :

Vũ trụ, đến trăng, sao

Đều không dư, không khuyết.

TÌM HAI SỐ KHI BIẾT TỔNG VÀ HIỆU

TẾT xong, hai chú cháu
Trồng được 24 cây
Chú hơn cháu sáu cây
Xem mỗi người được mấy ?

Quân nhanh nhẩu chia hai
Tất nhiên là sai rảo !
Vi chú nhiều hơn cháu
Chứ đâu phải bằng nhau ?

Cháu : lấy tổng trừ hiệu
Chia đôi là thấy ngay.
Chú : thì cộng thêm hiệu
(Sẽ được 15 cây)

Cành cây vậy, nhắc Quân :
Từng bước đi hãy nhớ
Hoa mới thành trái thơm,
Toán mới thành đáp số.

**GIỜ HỌC
TOÁN
CỦA
VƯỜN CÂY**

*TRÁI thị mở cửa
Cô Tấm bước ra
Trăm đóa môi hoa :
Chào cô giáo Toán.*

*Khuôn vàng tươi-tắn
Búp tay thon ngà
Áo the, hài gấm
Tờ hồi Bụt cho.*

*Giờ toán mở đầu
Mong trò học tốt
Nhẹ nhàng, có nhắc
Khuyến nhủ từng em :*

*— Muốn giỏi toán ngay
Xoài đừng dậy muộn
Me tính giờ sai
Nên hay ngủ sớm.*

*Học nét dịu dàng
Của cô Cam ngọt
Giúp em Quýt học
Chia mùi rất đều.*

*Đừng như cô Chánh
Chua ngoa mãi nhé
Cộng chín, trừ xanh
Ngọt thơm nhân kĩ*

*Tính toán cho chắc
Đừng « ruột ngoài da »
Như Đào lộn hột
Đề hột chòi ra.*

*Đừng chê bạn Mít
Là « đặc cán mai »
Mỗi múi một hột
Mấy khi tính sai ?*

*Sầu riêng chớ « sầu »
Bằng nhân ôn lại
Chia không nhằm đâu
Điềm vui nhân mãi.*

*Mận đã rung chuông
Học toán vui quá
Lời cô thơm tỏa
Dịu mềm nắng thu.*

ĐƠN VỊ ĐO CHIỀU DÀI (m)

SÁNG nay em vừa học
« Đơn vị đo chiều dài »
Về, nhìn lên chiếc cột
Ai vạch sẵn lâu rồi.

Chị Điệp cao mét rưỡi,
Quang, Ánh mét bốn mươi
Thước ở khắp mọi nơi
Giúp người bao công việc.

Thì ra cũng dễ thuộc :

Đơn vị đo chiều dài
Đúng liền nhau hơn, kém
Đúng mười lần không sai.

Em đừng đo chiều cao
Đầu chạm tầm mét một
Thước giúp em từng bước
Đo mỗi ngày lớn lên !

ĐƠN VỊ ĐO DIỆN TÍCH (m^2)

MỘT mét vuông đất trong vườn

Ba em ươm những hạt xoan mập tròn

Trong mỗi đề-xi-mét vuông

Một cây xoan đứng... dễ thương quá chừng

Xuân sang, cây cứng cáp hơn

Hôm nay tỉa đếm *vừa tròn một trăm*

— *Số đo diện tích*, mặt bằng

Liền nhau, hơn, kém trăm lần đó con.

Mùa này một trăm cây non,

Mai trăm cây gỗ nên trường *khang trang*.

«Ai ơi đừng bỏ đất hoang,

Bao nhiêu tấc đất, tấc vàng bấy nhiêu.»

ĐƠN VỊ ĐO THỂ TÍCH (m^3)

NHÀ có một *bể vuông*
Mỗi cạnh đúng một mét
Và một mét chiều cao
Chứa vừa *mét khối nước*.

Chủ nhật, ba đưa Quân
Hộp *dề xi mét khối*
— Tiện rửa *bể hàng tuần*
Còn *đong và đếm lại*.

— Thừa ba, *đếm không nhầm* :
Nghìn đề xi mét khối
— *Đúng ! Đơn vị liền nhau*
Nghìn lần hơn, kém vậy

Thể tích khối vuông đầy
Một cạnh lập phương lên
Con nhớ ghi, *chớ quên* :
Số 3 sau đơn vị

Tài nguyên Tò Quốc mình
Đất sâu, trời biển rộng
Đủ tầm đo khối lượng
Bể học lớn vô cùng.

CHƠI DẠY HỌC

THỨ năm nghỉ học
Chị, em chơi ở nhà
Chán trồng nụ, trồng hoa
Lại chơi qua dạy học.

Bảng viết lá cửa xanh,
« Có giáo » còn nói ngọng
Nhưng đáng ngồi, đáng đứng
Thật giống cô ở trường.

« Có giáo » thích dạy toán
« Trò » chỉ thích vẽ chơi
— Có cho trước điểm mười
Đề em mẹ học toán !

Đến lượt em, « thầy giáo »
Chị, « học sinh » chép bài
Chiếc kẹo để dành mãi.
Cứ khen thưởng nhau hoài.

Chú mèo xem, thích chi
Tót lên bàn vênh râu
Ngồi uốn đuôi viết theo
Chữ số 2 thật dẻo.

TƯƠNG QUAN GIỮA ĐỀ-XI-MÉT KHỐI — LÍT — KI-LO-GRAM.

BA cô, cậu khác họ, tên
Nhưng mang đo, đếm, cân lên thì bằng.

Đề-xi-mét khối nước trong
Đều vừa một lít. Tuyệt không thiếu tràn.

Cân vừa một ki-lô-gram
Nhớ không khó, mà Hồng Quang hay nhầm !

Ki-lô-gram hàng thập phân
Đề-xi-mét khối lập phương mới vừa (*).

Tương quan đơn vị hơn, thua
Toán thường vẫn gặp, chắc chưa quên mà.

(*) 10 ki-lô-gram   = 1 yến
1.000 dm³   = 1 m³

TÍNH DIỆN TÍCH MỘT SỐ HÌNH

CÔ giáo dạy Quán làm thơ
Giờ học thơ, cậu vẫn mơ học hình
Bạn xem, thơ chú học sinh
Toàn là diện tích các hình rất vui :

«TRẮNG thu tỏa ánh trong ngời
Bạn ngồi đây, giải mấy bài đố chơi :

Hình gì diện tích dễ thôi

Cạnh nhân với cạnh tức thời ra ngay ?

Hình gì giống quyền vở này

Đem nhân chiều rộng, chiều dài với nhau ?

Hình gì ta lấy chiều cao

Nhân với cạnh đáy thế nào cũng xong ?

Hình gì trông giống cái thang ?

Tìm diện tích, chờ vội vàng đi đâu :

Đáy lớn, đáy nhỏ cộng vào

Đem nhân với nửa chiều cao được rồi

Hình gì trông giống con thoi

Mang hai đường chéo nhân rồi chia đôi ?

Hình gì có ba cạnh thôi ?

Chiều cao nhân đáy chia đôi khó gì

Hình gì ta nhân số Pi

Bình phương bán kính chẳng khi nào nhầm ? »

Cô giáo xem bài Hồng Quân

Đọc lên cho cả lớp cùng đỡ vui

Vừa giải trí, vừa ôn bài

Thuộc thơ, hiểu toán, mọi người đều ham (*).

(*) Các em suy nghĩ rồi đọc lại lần thứ hai thay thế những từ thích hợp vào những tiếng « Hình gì ».

Thí dụ : « **Bình hành ta lấy chiều cao**

Nhân với cạnh đáy thế nào cũng xong... »

TỪ Ô CỬA HÌNH TRÒN

CHIM câu sắp ra ràng
Chú nhìn ra phía cửa :
— Trời tròn bé cón con
Bố mẹ bay sao đủ ?

Đường kính ô cửa tròn :
Mười sáu xăng ti mét (16cm)
Nhân pi, ra diện tích
Hai đề xi mét vuông ($2dm^2$)(*)

Trời rộng bấy nhiêu chăng ?
Sao đủ tầm cánh mở ?
Chú thò đầu qua cửa :
Một bao la hiện ra

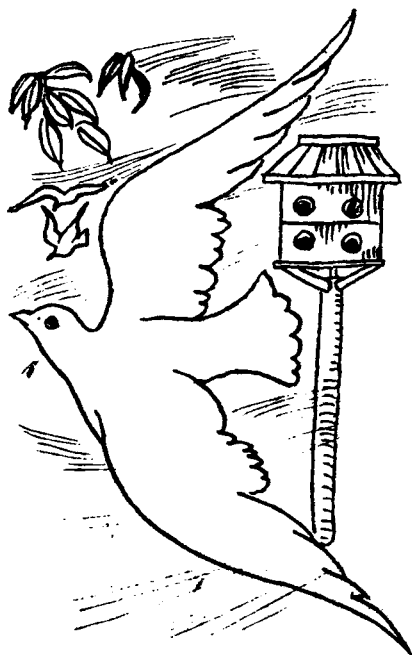
Ôi, không gian rộng quá
Sáu chiều mở cao xa...
Số pi nào nhân ra
Hay lũy thừa bậc mấy ?

(*) $(16cm : 2)^2 \times 3,14 = 2dm^2$

*Chim câu vẫy vẫy tay :
— Cánh ơi sao chậm thế
Mọc nhanh cho ta bay
Đến với bao bè bạn.*

*Cao xanh ơi, xin hẹn
Cánh đo trời nay mai !*

SƠ SÁNH PHÂN SỐ (TRƯỜNG HỢP THỨ NHẤT)

XẾP hàng vào lớp, cô ghi :

« Ai bé đứng trước, lớn thì đứng sau ».

Hai anh hay cãi lộn nhau,

Ai bé, ai lớn ? Nhìn vào khó phân !

Anh *Bây-Phần-Mười* họ *Trần* ($\frac{7}{10}$)

Hoàng-Năm-Phần-Bảy cũng gần giống nhau. ($\frac{5}{7}$)

Cường rằng : « *Trần* phải đứng sau,

So tử, so mẫu thấy đều lớn hơn »

Quân mang *mẫu số quy đồng* :

— *Trần nhỏ đứng trước và Hoàng đứng sau ! (*)*

Hai anh cười, bắt tay nhau.

Cô khen : « Các cậu biết điều và ngoan ».

$$\frac{7}{10} ? \frac{5}{7} \longrightarrow \frac{49}{70} < \frac{50}{70}$$

SO SÁNH PHÂN SỐ (tiếp) (TRƯỜNG HỢP THỨ HAI)

Hôm sau *Năm phần Bảy* ($\frac{5}{7}$)

Lại cãi lộn và đòi

Đứng sau *Năm phần Sáu* ($\frac{5}{6}$)

— Xem ai lớn hơn ai ?

Bạn Cường lại nói ngay :

Năm phần Bảy lớn chứ !

Quân xin ý kiến nữa :

Nếu tử số giống nhau

Thì mẫu số nào nhỏ

Là phân số ấy to.

Vậy xin phép tuyên bố

Năm phần sáu lớn hơn.

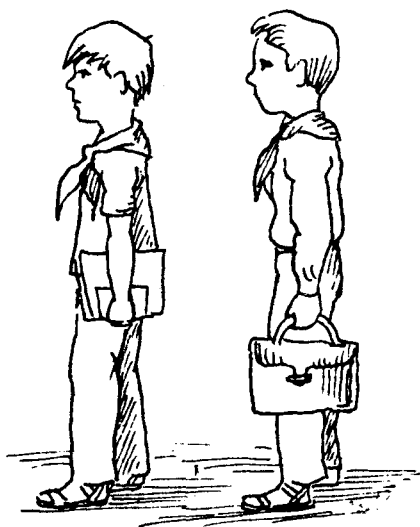

Xem quy tắc : đúng quá !

Như nội qui rõ ràng

Ai cũng làm tốt cả

Lớp tiến, học trò ngoan.

CỘNG PHÂN SỐ

HAI anh phân số mới quen nhau
Muốn kết bạn thân, *muốn cộng vào*
Chớ vội, *hãy qui đồng mẫu số*
Nghĩa tình bè bạn mới bền lâu.

Bài đọc thêm

VỊT CON MUỐN GIỎI TOÁN

CÓ chủ bé vịt bé tí
Lại muốn giỏi toán ngay
Cái mỏ bé tí xiu
Cồ cũng bé tí teo
Làm sao bụng lớn mau
Để chứa đầy chữ số.

*Hôm ấy ao trên trời
Đầy quá, tràn nước xuống
Vườn bí và rãnh luống
Thoắt đã thành bề bơi
Vịt thích chí mê tơi
Lần đầu tiên được tắm
Bong bóng nước nổi trôi
Phập phồng rồi lớn bông...*

— Chắc là «chữ số trời»
Chén vào, mỏ đến đuối
Sẽ lớn nhanh như thổi.

*Vịt vẫy vùng săn đuổi
Chén đầy bụng số... không
Một loáng bụng căng phồng
Đầy hơi tức óc ách
Muốn hét to thật oách
Những cộng, trừ, nhân, chia
Nhưng số bướng bỉnh kia
Cãi lộn nhau ục ịch.*

Bác sĩ khám một hồi
Rút ra toàn nước lã!
— Châu xài số « dỏm » rồi
Muốn toán giỏi hoặc khá
Phải chịu khó học bài
Chăm thề dục nữa nhá
Chăm xuống ao tập bơi...

TRỪ PHÂN SỐ

HỒNG QUÂN hôm Tết được chia

Một phần hai ($\frac{1}{2}$) hộp kẹo bi ngon lành.

Quân lấy ra *hai phần năm* ($\frac{2}{5}$)

(Của cả hộp bánh) chia quanh khắp nhà.

Còn bao nhiêu ? Tính chẳng ra !

Quân đành mang đến hỏi ba, cách làm.

— *Qui đồng mẫu số* dàng hoàng

Từ trừ đi từ, ngon lành như... chén kẹo thôi !

NHÂN PHÂN SỐ VỚI PHÂN SỐ

CÓ hai anh phân số
Chơi với nhau rất thân
Họ muốn nhân mãi lên
Tình anh em hữu nghị.

Bèn lấy tử với tử
Mẫu với mẫu nhân vào.
— Bạn kiểm tra giúp họ
Xem có đúng không nào ?

CHIA PHÂN SỐ CHO PHÂN SỐ

CÓ anh *phân số* nọ
Chia cho phân số kia
Loay hoay mãi chẳng ra
Chia không được, ngồi khóc.

Bà Tiên mới hiện ra
Ban ngay cho một phép :
Dấu nhân thay dấu chia
Phân số kia đảo ngược.

Mới xem tưởng tức cười
Nhưng «phép tiên» có khác :
Thật thông minh tuyệt vời.

ĐÁP SỐ CỦA BÀI TOÁN

CHIM sâu học toán
Trên ngọn cây hồng
Cành này mấy nụ ?
Cành này mấy bông ?
Cộng hoa, trừ nụ,
Tính hoài chưa xong.

Sớm nay có Gió
Bảo tin khắp vườn :
— Quả treo đáp số
Trừ cành cây cong...

Chim mừng, chim hát
Ngọt lòng vườn thơm.

CHIA PHÂN SỐ CHO SỐ NGUYÊN (BẢNG HAI CÁCH)

TRONG hộp cân còn lại

Sáu phần bảy ($\frac{6}{7}$) kí đường

Xẻ ra làm 3 gói

Mỗi gói bao nhiêu phần ?

— Thưa mẹ mỗi gói có :

Hai phần bảy ($\frac{2}{7}$) kí đường.

Từ số chia số nguyên

Và giữ yên mẫu số.

Giờ có thể chia được

Hai phần bảy kí đường

Cho 9 li trà ngọt ?

— Thưa mẹ cũng dễ dàng :

*Nếu tử không chia được
Ta làm ngược với trên :
Mẫu số nhân số nguyên
Và giữ yên tử số.*

Trong mỗi ly này có :

Hai phần sáu mươi ba ($\frac{2}{63}$)

— Mẹ thưởng con li trà

Pha ngọt ngào đáp số.

NHÂN PHÂN SỐ VỚI SỐ NGUYÊN

BÁC NĂM chở sáu thùng đầy
Mỗi thùng chứa một phần hai ($\frac{1}{2}$) tạ đường.

Vừa khi hồi trống ra trường
Các cậu đầy giúp qua triền dốc cao.

— Cậu nào tinh thử xem sao :
Sáu thùng tất cả có bao tạ đường ?

Cậu thứ nhất :

— Thưa, phân số với số nguyên
Tử số, mẫu số cứ đem nhân cùng !

Cậu thứ hai :

— Chỉ *Nhân tử với số thùng*
Còn phần *mẫu số xin đừng dụng vô*.

Ai nói đúng, bạn chỉ cho
Bác Năm thưởng miếng đường to ngọt lừ.

Bạn thứ hai đáp đúng : $\frac{1}{2} \times 6 = \frac{6}{2} = 3$ tạ

VỀ SỐ ĐO THỜI GIAN

CỜ LỊCH với bác Đồng Hồ
Luôn làm việc, chẳng bao giờ nghỉ ngơi
Tờ lịch hôm trước vừa rời,
Một ngày mới, nở hoa tươi, nắng vàng

Con đường vô tận thời gian
Hành quân, đội ngũ nhịp nhàng trước sau
Kim giây nhanh bước, chạy mau
Kim giờ chậm chắc, cùng nhau tiến dần

Một bước đi của *một năm*
Bằng mười hai tháng vòng quanh mặt trời
Một ngày hai bốn giờ trôi
Hành tinh thực hiện xong rồi vòng xoay.

* * *

Khi gặp dãy số loại này
Không dùng dấu phẩy như bài thập phân
Hãy nên tách rõ từng phần
Mới mong làm toán không nhầm, không quên.

«Thì giờ vàng ngọc», đó em
Phút giây rơi vãi có nên nhặt vơ?

ti đọc thêm

THỜI GIAN KHÔNG BỎ PHÍ

CON học cấp Một rồi
Cũng bận nhiều đấy nhé :
Việc hàng ngày bố giao
Bóc lịch là phải nhớ
Cò giáo còn dặn nữa :
Như ong mật mỗi ngày
Làm thêm một việc tốt.

Buổi sáng bận ở lớp
Chiều, tối bận ở nhà
Chạy lấy ngô cho gà
Chăn đuổi nhau liu riu.
Giảng sao cho bé hiểu
Ruộng mạ khác cỏ non.
Tìm con số lạ lùng
Trốn trong bài toán khó.

Chòi vôi xua vết nhọ
Bùn chạy khỏi cồng trường.
Nàng cây non bết đường
Ngã trong cơn gió lốc,
Giúp xe bò leo dốc,
Can con gà đá nhau...

Từng việc tốt ghi vào
Sau mỗi tờ lịch bóc
Cất kĩ vào hộp mút
Chắc cô giáo vui lòng
Rồi con ngủ giấc ngon.

Hàng ngày con bóc lịch
Chả tờ nào bỏ đi
Chả ngày nào bỏ đi...

KHỐI LẬP PHƯƠNG

GIỜ học toán đã xong
Ta cùng xoay ru-bik
Sắc màu cười khúc khích
Những khối hình thông minh.

Bạn xem, khối ru-bik
Đúng là khối *lập phương*
Tính *diện tích toàn phần*
Một mặt nhân với sáu.

Thề tích tính cũng dễ
Một cạnh lập phương thôi.
— Kia, giờ nghỉ bạn ơi
Thành ôn bài vui nhĩ !

KHỐI TRỤ (Diện tích, thể tích)

BA muốn sơn *xung quanh*
Cái thùng phuy đựng nước
Quân thử nói cho biết
Diện tích tính cách nào ?

— Thưa Ba, *lấy chiều cao*
Nhân cùng chu vi đáy.

— Còn *thể tích* trong ấy
Chứa được là bao nhiêu ?

— Thưa Ba, *lấy chiều cao*
Nhân cùng diện tích đáy.

Quân lấy thước đo ngay :
Chiều cao vừa một mét (1 m)

Đường kính, sáu mươi phân (60cm)

Rồi mở giấy, đặt bút :

— « Hai trăm tám hai ngàn

« sáu trăm phân khối nước. »

(282 600 cm³) (*)

Hôm sau Quàn vội nước

Đong đầy cái thùng phuy

Đúng như con số trước

Không hề sai một ly

* * *

Học toán kẻ cũng thích

Gặp những chuyện lạ kỳ !

(*) Cách tính ; $(60 \text{ cm} : 2)^2 \times 3,14 \times 100 = 28\,2600 \text{ cm}^3$

KHỐI HỘP CHỮ NHẬT

(Diện tích toàn phần và thể tích)

HỒNG QUÂN có một bao diêm
Muốn xem *diện tích toàn phần* được chăng ?
Chị Diệp vui vẻ bảo rằng :
— *Diện tích hai đáy — xung quanh cộng vào.*

— Còn như *thể tích* thì sao ?
— *Nhân diện tích đáy — chiều cao* thôi mà.
Thì ra mọi thứ gần, xa
Đều là bài học cho ta luyện rèn.

đọc thêm

NHỮNG VỞ SĨ TRONG HỘP KHỐI CHỮ NHẬT

*GIỜ học toán bắt đầu
Cả lớp im lặng hết
Giấy nói thầm với bút
Bảng đưa phần vào dòng.*

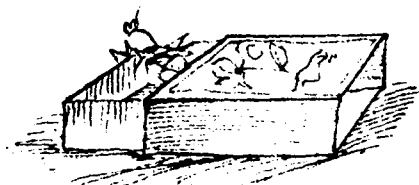
*Bỗng có tiếng gáy ran
Của một anh... đế cụ
Rồi khắp cả ngăn bàn
Đáp râm ran tiếng đế.*

*Các cậu giật đánh thót,
Có giáo đến từng bàn
Lôi ra nào hộp quẹt,
Bao « ba số », « cáp-tăng ».*

Các chú để thò râu
Tố cáo với cô giáo :
— Các cậu học rất... xạo
Chỉ mê chơi để hoài...

Cửa sổ mở rộng mời
Võ sĩ toàn để bị
Phút chia tay... tiếc quá
Võ đài hộp rỗng tên.

Các võ sĩ bay tung
— « Cảm ơn cô giáo quá ! »
Rồi đổ xuống vườn trường
Đá một châu thật dữ.

KHỐI CẦU

(Diện tích và thể tích)

MẸ làm quả địa cầu
Dạy học sinh lớp sáu
Hồng Quân bơi hồ khéo
Giúp mẹ dán mặt ngoài.

Bán kính quả địa cầu
Hai mươi xăng ti mét
Con có thể tính được
Diện tích là bao nhiêu ?

Quân đặt ngay tính nhân :

— «Năm ngàn bốn bốn chục» (5.440 cm^2) (1)

— Bằng cách nào tính được

Hồng Quân nói mẹ xem ?

— *Một hình cầu, thừa mẹ*

Bằng 4 một hình tròn.

— Thế trong lòng quả cầu

Chứa bao nhiêu không khí ?

— Thừa mẹ, tính cũng dễ

« Ba ba bốn chín ba » (33.493 cm^3) (2)

Nó là *hai phần ba*

Của thể tích hình trụ. (3)

— Thường con khối cầu nhỏ.

Quả ôi chín thơm ròn

Con ăn thể tích đó

Thơm thảo giữ trong lòng

$$(1) 20\text{cm} \times 20 \times 3,14 \times 4 = 5.440\text{cm}^2$$

$$(2) \frac{2}{3} \times 3,14 \times 20 \times 20 \times 2 \times 20 = 33.493\text{cm}^3$$

$$(3) \frac{2}{3} \pi \cdot R^2 \cdot 2R \quad \text{Hay : } \frac{4}{3} \pi \cdot R^3$$

HÌNH NÓN

(Thề tích và diện tích)

Úp cái nón lên bàn
Mẹ sơn dầu cho bóng
— Con biết được cách tính
Diện tích hình nón chẳng ?

— Thưa mẹ, *lấy đường sinh*
Nhân pi, nhân bán kính.

— Còn *thề tích hình nón*
Chắc là khó tính ra ?

— Thưa mẹ, dễ thôi mà
Chính là một phần ba
Hình trụ cùng một đáy.

Nón che mưa, che nắng
Con tinh được dễ dàng,
Lớn khôn ra xa, rộng
Có sợ gì bão giông !

TÍNH THỀ TÍCH HÌNH ĐỒNG CÁT

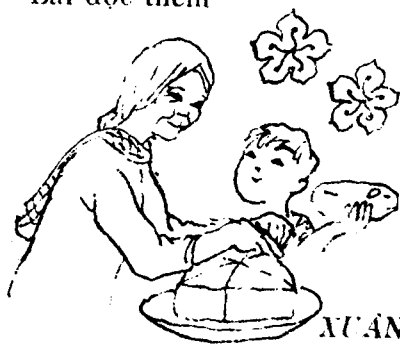
CHÚNG em xe cát xây trường
Gom thành đồng, nắng vàng ươm, mịn mềm.

Một hình chữ nhật mặt trên,
Hình chữ nhật đáy đi liền là hai.

— Hai chiều rộng, hai chiều dài
Biết đo năng suất sao đây, một ngày?

— Thưa cô *tính đồng cát* này :
Nhân trung bình cộng rộng — dài, nhân cao

Quang đo, rồi tính rất mau
Cát im lặng, bỗng xôn xao mắt cười.
Mỗi hạt cát, một hạt vui
Kết hình học, cho chúng tôi thực hành.

TIẾNG CƯỜI

MÙA XUÂN

XUÂN đến sớm, năm nay
Tiếng cười nghe mới lắm
Dòng điện cười ra nắng
Máy bơm cười ra mưa.

Máy tính đang nằm mơ
Bật cười ra đáp số
Cây trỉ ngày đông cũ
Cộng thêm trái xuân hồng

Đường hoa cười râm râm
Nhún ra nhiều ảo đẹp
Bà cười, chia bánh tét
Cháu cộng tiền mừng xuân.

Em cầm sách toán xem
Nhiều điều kì diệu quá
Tìm ra hàng số lạ
Xuân cười râm khắp nhà.

CÁCH TÍNH TỈ SỐ PHẦN TRĂM

Kế hoạch mỗi tháng bốn mươi (40)

Chị em dệt sáu chục (60) đôi khăn bàn.

— Tính xem đạt mấy phần trăm ?

— Chị ơi, đúng một trăm năm mươi phần.
(150%) (*)

Muốn tìm tỉ số phần trăm (%)

Chia «anh» thứ nhất cho «anh» thứ nhì,

Kết quả tìm được ta ghi

Chuyển thành tỉ số, qui về phần trăm (%)

Chị khen Quân giỏi và ngoan

Lần nào tính cũng gặp toàn số vui.

$$(*) 60 : 40 = 1,5 = \frac{15}{10} = 150\%$$

TOÁN VỀ TAM XUẤT THUẬN VÀ NGHỊCH

CHÚNG em có *3 người*

Đan *15 cái túi*

Cũng làm *năng suất ấy*

9 người được bao nhiêu?

Hồng Quân tính rất mau :

— Thừa Ba, *45 túi!*

Ba gật gù khen : «giỏi»

Tặng điểm mười đỏ tươi.

— Con số vẫn giống vậy :

3 người tính gạo ăn

15 ngày vừa vặn

9 người ăn mấy hôm?

Quán lại trả lời luôn :

— Cũng 45, đâu khác !

— Giờ thì sai ! Xin nhắc :

Phải tính ngược với trên.

Đồng người, thì tất nhiên,

Gạo ăn phải hết sớm.

Trên là tam xuất thuận

Dưới là nghịch, chớ nhầm. (*)

(*) Tính thuận : $\frac{15 \times 9}{3} = 45$

Tính nghịch : $\frac{15 \times 3}{9} = 5$

TOÁN VỀ TRỒNG CÂY TRÊN ĐOẠN THẲNG VÀ CHU VI KHÉP KÍN

CHÚNG em về thăm Cửu Long
Đề lưu kỉ niệm, cùng trồng cây xanh.
Dọc bờ sông, phần lớp năm
Dài hai trăm mét, thẳng băng một đường.

Lớp sáu xung quanh vườn trường
Cũng hai trăm mét, một vòng chu vi
Hai nơi chẳng khác nhau gì
5 mét một góc đã ghi rõ rồi.

— Lớp Năm báo cáo : xong xuôi
40 cây, sẵn đợi còi ra quân !

Nhưng cô giáo lại bảo rằng :
— *Lớp Năm 41 !*

— Xin anh chỉ giùm ?

— Các em nhớ nguyên tắc chung :
Hai đầu đoạn thẳng đều cùng có cây.
Phải cộng thêm một vào ngay (*)
Nếu không, vớ ý cắt bay khúc đầu.

(*) $(200 : 5) + 1 = 41$

SÔNG CỬU LONG

*CHÍNH con rồng ở trên trời
Dung dăng xuống đất, mãi chơi quên về
Trên trời đâu có xodi, me
Không trường, không sách, bạn bè cũng không*

*Trung thu trăng xuống chơi sông
Mùa lân với sóng mãi không muốn về
Vịt trời học với le le
Sao trời chuyện với thuyền bè suốt đêm.*

*Tiên trời chỉ đẹp áo xiêm
Ở đây có gạo nàng tiên nỡ nà
Nàng hương thơm nước gần xa
Nếp than, lòng lại thăm hoa lạ lùng.*

*Câu ca li kéo buồm dong
Đưa thuyền đi suốt Cửu Long, Ngân hà
Sóng đưa vồng, chở trăng ngà
Cánh đeo vũ sữa, thân dừa bông con.*

Sông bồi mũi đất tươi non
Đã xanh ngàn đước ấp ôm giữ gìn
Chín rồng ấp một niềm tin :
Nước ra biển, mưa lại tìm về sông.

TOÁN VỀ CHUYỂN ĐỘNG ĐỀU, THUẬN VÀ NGƯỢC CHIỀU

40 cây số đường dài

Chú : 11, cháu : 9 cây số/giờ.

Ngược chiều : chú cháu cùng đi

2 giờ sau đó tức thì gặp nhau. (1)

Xuôi chiều : chậm trước, nhanh sau

20 giờ mới gặp nhau, bạn à. (2)

Ngược chiều : chia tổng sẽ ra.

Xuôi chiều : chia hiệu. Chúng ta nhớ giúp.

$$(1) 40 : (11 + 9) = 2$$

$$(2) 40 : (11 - 9) = 20$$

LOẠI TOÁN GIẢ THIẾT TẠM

VỪA gà, vừa chó

Bó lại cho tròn

36 con

100 chân chẵn.

Bạn ơi, tính hộ xem nào

Có bao nhiêu chó và bao nhiêu gà ?

Hồng Quân tính mãi chẳng ra,

Khi thiếu 4 chó, lúc thừa 10 chân !

Đành mang hỏi chị Diệp

Chị nhầm tính ra ngay :

— *Giả thiết tạm* thế này

Tất cả 36 chó

Sẽ thừa 44 chân ($36 \times 4 = 144$)

Nếu ta thay mỗi lần

Thêm một gà, bớt chó

Sẽ thừa ra 2 chân.

44 chia cho 2

Chính là số gà đỏ. ($44 : 2 = 22$)

Muốn xem bao nhiêu chó

Mang tổng số trừ đi. ($36 - 22 = 14$)

Gà đúng 22 con,

Chó thì vừa 14.

Thử lại xem có đúng

— Ổ chẵn một trăm chân. (*)

$$(*) (22 \times 2) + (14 \times 4) = 100$$

BIỂN VÀ TRĂNG

*Bé ra biển tắm
Thấy biển vui, lại đầy
Nâng bao con tàu nặng
Mà nhẹ nhàng như bay.*

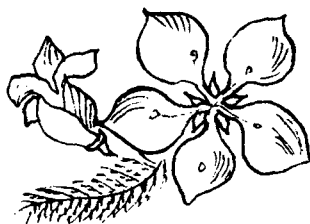
*Xẻ nước vào đồng muối
Nuôi cá tôm bụng đầy
Biển cũng bận việc lắm
Vẫn hát vui suốt ngày*

*Trăng ngày nào cũng tắm
Nên sáng và sạch trong
Khuyết đề rồi tròn trặn
Long lanh soi đêm rằm.*

*Trăng có tinh đường dài
Đã bơi buo hải li
Trăng có mặt không nhĩ
Mà bao giờ cũng tươi !*

ĐIỀM ĐỎ NỞ HOA

*SUỐT năm Phương học rất chăm
Bao diềm tốt, cất quyền xanh trên cành.
Đến kì tổng kết cuối năm
Mở tung diềm đỏ, nở thành hoa tươi
Nụ : diềm chín ; hoa : diềm mười
Mùa hè trao thưởng một trời nắng thơm.*

Bài 1

TUỔI MỖI NGƯỜI BAO NHIÊU ?

EM Ngoan, em Hoa, em Mùi
Cộng chung tuổi, đúng ngày vui của Đoàn
Tuổi Hoa và tuổi em Ngoan
Cộng chung, thành tuổi trắng rằm Đội ta
Tuổi Mùi cộng tuổi em Hoa
Thành tuổi gọi là : «bẻ gãy sừng trâu»

Bạn ơi, tính hộ xem sao
Xuân xanh tuổi mỗi bạn bao nhiêu nào ?

Bài 2

TÍNH HỘ CHỊ VÀ EM

CHỊ, em đi dạo bờ sông
Tiền riêng cộng lại : ba ông trăng rằm.
Chị : bốn đồng rươi mua tranh
Em góp nửa rằm mua một dóa sen.
Về nhà điếm lại tiền xem
Em còn bằng nửa số tiền chị thôi.

Chiều vui, bạn tính giùm tôi
Tiền riêng lúc trước mỗi người bao nhiêu ?

TÚI ÒI NÀO NHIỀU HƠN ?

A ! A ! Má đã về
Bọc đầy hai túi òi
— Ngồi xuống đây, má hỏi
Số òi *túi đỏ* này
Hơn túi xanh tám trái (8)
Lấy từ túi đỏ sang
Cho túi xanh sáu trái (6)
Giờ túi nào nhiều hơn ?
Nhiều hơn bao nhiêu trái ?

Nói đúng, má thường đẩy
Một trái ngon nhất nhà.

TẮM, CÁM BẮT CUA

HAI chị em Tắm, Cắm
Cùng nhau đi bắt cua
Lúc mặt trời đang trưa
Chị, em lên bờ đếm
*Thấy trong giỏ của Tắm
Nhiều hơn Cắm 3 con.*
Cắm sách giỏ về trước
(Còn vôi mẹ bắt com !)

Tắm ưa sạch và thơm
Tắm gội hồ nước mát
Cua cũng được tắm tấp
Sạch hết cả bùn tanh.

Nước ấy Bụt chỉ dành
Cho những người sạch sẽ
Tắm xong, Tắm thấy lạ
Soi bóng : đẹp như tiên.
Giỏ cua cũng *nhiều lên*
Gấp mười lần ban nãy.

Về, đồ ra đếm lại,
Hơn Cắm bảy nhăm con.

Bạn tinh giùm số cua
Mỗi người có trong giỏ
Lúc hươc chân lên bờ ?

AI TÍNH NHANH NHẤT ?

NHU phép lạ ở đây
Hình chữ nhật, chớp mắt
Biến thành hình vuông ngay :

Sân chữ nhật hôm nay
Chu vi ba hai mét (32m)
Ngày mai cần mua hát
Bớt hai mét chiều dài (2m)
Chiều rộng thêm hai mét (2m)
Thì *sân hình chữ nhật*
Biến thành hình vuông ngay.

Thử bấm đốt ngón tay
Xem ai tính nhanh nhất
Diện tích hình chữ nhật
Và diện tích hình vuông
Diện tích nào lớn hơn ?

CON SỐ LẠ LÙNG !

QUÁN ngồi nhờ xe tải
Chú Hà ra Vũng Tàu
Đồng hồ ki-lô-mét :
Một năm chín năm một (15951km) (*)

*Đọc ngược, hay đọc xuôi
Giống y như nhau cả !*

Xe chạy được *hai giờ*
Số mới trên đồng hồ
Vẫn mang đặc điểm trước
Đọc xuôi, hay đọc ngược
Con số vẫn giống y !

Thử tính xem *vận tốc*
Xe đó trong hai giờ ?

(*) Nghĩa là xe đã chạy được quãng đường 15951 km.

SỐ ƯỚC CỦA BỤT CHO

NGÀY đọc truyện Tấm Cám
Đêm mơ gặp Bụt ngay
Bụt hỏi Quân : «Hàng ngày
Cháu ước điều gì nhất?»

Quân ghé vào tai Bụt
Nói nhỏ điều ước, mong
Bụt gật gù bằng lòng
Cho ngay một con số.

— «Cháu đem *chia cho 3*
Lấy thương cộng với 8!»
Tỉnh dậy Quân lẫn lộn
Làm ngược với lời khuyên

Số Bụt cho hồi đêm
Nhân với 3, lấy tích
Trừ đi 8. Gọn gàng.
Bạn đoán xem ra sao ?

Con số Tiên, lạ thật
Đáp số vẫn đúng nguyên
Quán thích quá, reo lên
Khoe khắp nhà rồi rít.

Bạn tìm số của Bụt
Đã cho Quán hồi đêm
Rồi làm theo lời khuyên
Sẽ gặp điều mong ước !

Bài 8.

MÙA XUÂN

VÀ

CHIM SÁO

XUÂN đến sớm rồi sao
Về đây vườn chim sáo
Trên *cành hồng*, *cành táo*
Một đàn 30 con.

3 con từ cành táo
Bay sang bên cành hồng
Giờ số chim cành táo
Nhiều gấp đôi cành hồng

Vừa ca, vừa nhảy nhót
Chín ngọt cả bình minh
Bạn tỉnh giùm lúc trước
Mỗi cành mấy con chim?

(Phỏng dịch trong «Các bài thi
vô địch toàn Liên Xô»)

Bài 9.

NGÀY XUÂN HÁI HOA RỪNG

NGÀY xuân đi hái hoa rừng
An, Bình, Cúc cả ba cùng đếm chung :
Năm mươi tư đóa hoa hồng (54)
Nở tươi thắm suốt dọc đường rung rinh.
— *Nếu An bớt tám cho Bình*
Bình cho Cúc sáu, chúng mình bằng nhau.

(Tính xem lúc đầu mỗi em hái được mấy bông ?)

Bài 10.

LÀM QUEN VỚI NĂM MỚI

LỊCH năm mới in đẹp quá :
Tám hình mẫu hai chị em.
Tôi viết thư muốn làm quen
Hỏi xem mỗi người mấy tuổi ?

Chỉ được trả lời gọn gàng :
Tích số tuổi em, tuổi chị
Gấp mười tám lần tuổi em
Nhờ các bạn tính hộ xem ?

BAO GIỜ EM BÉ ĐI HỌC ?

LỘC vừa ăn sinh nhật
Mười một tuổi hôm qua
Thì em Hương nhà ta
Cũng vừa *tròn một tuổi*

Miệng sữa đang tập nói
Đôi chân thích đi chơi
— Đến bao giờ, mẹ ơi
Em Hương biết đi học ?

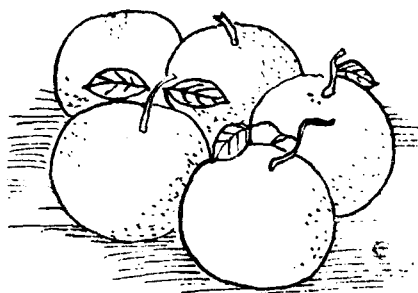
— Khi nào tuổi anh Lộc
Gấp 3 lần tuổi Hương
Thì em sẽ đến trường
Theo bước anh đi học.

Tính *tuổi Hương, tuổi Lộc*
Khi ấy là bao nhiêu ?

SỐ 5 LẠ LÙNG

CÓ số 5 lạ lùng
Cứ trở đi, trở lại :
Tôi có một số cam
Má cho *thêm 5 trái*
Tôi *chia đều 5 người*
Riêng phần cam của tôi.
Tôi đã *ăn 5 trái*
Còn lại, nếu *nhân 5*
Lại *vẫn thành 5 trái*.

Đố bạn số cam ấy
Đầu tiên có bao nhiêu ?

NĂM NÀO DỪA RA TRÁI ?

NHỚ sinh nhật cô giáo
Lan, Huệ, Cúc đến thăm

Tuổi cô giáo bốn lăm (45)

Tuổi Lan vừa mười bốn (14)

Huệ mười, Cúc lên chín (10, — 9)

Cô, cháu cùng ra sân
Trồng cây dừa kỷ niệm.

— Thưa cô đến năm nào
Dừa cho ta trái ngọt ?

— Các em hãy tính giúp :
Năm nào *tuổi cô bằng*
Tổng số tuổi ba em
Thì cây dừa ra trái.

Chẳng phải mất công mấy
Ba bạn nhائم ra liền.
Các em tính lại xem ?

ĐOÀN TÀU DÀI BAO NHIÊU ?

CA NHI A nghỉ hè
Về quê bằng tàu hỏa
Cầu sông Von Ga dài
Bốn trăm năm mươi mét (450m)

Đoàn tàu đi qua cầu
Hết ba phần tư phút
Tàu đi qua chiếc cột
Chỉ hết mười lăm giây (15)

Bạn thử tìm vận tốc
Và *chiều dài đoàn tàu ?*

(Phỏng dịch trong «Các bài thi
vô địch toán toàn Liên Xô»)

TÍNH GIÙM CHÚ ĐẶC CÔNG

THỦ Đức đến Sài Gòn
Xe đi *hai mươi phút*
Nhưng hôm nay việc cần
Phải sớm hơn bốn phút
Nên *mỗi phút tăng thêm*
Một trăm hai mươi mét.

Bạn tính giùm *khoảng cách*
Thủ Đức đến Sài Gòn
Chú bộ đội đặc công
Mang khối mìn làm pháo
Vào nhà đại sứ «mẽo»
«Chúc tết» kịp giao thừa ?

NGƯỜI ĐĂNG TRÍ

ANH tôi hay đăng trí
Bán một số bánh bao
Ngủ một giấc đến chiều
Không nhớ bao nhiêu cái.

Chỉ mang máng, đại khái
Khoảng từ ba trăm ba (330)
Cho đến bốn trăm cái (400)
Anh cho vào mỗi gói
Mười cái, hay mười hai (10 ; 12)
Đều thừa ra tám cái (8)

Anh nhờ người tính lại
Có bao nhiêu bánh bao ?
Còn tám cái (8), anh khao
Bạn nào tính đúng nhất !

LẠI CHUYỆN ANH ĐĂNG TRÍ

Hôm sau anh lĩnh một thùng
Ba trăm, đến bốn trăm (chừng ấy thôi)
Nếu *cho vào mỗi túi mười* (10)
Thì *thiếu 2 chiếc*, lẽ loi, cũng phiền.

Bèn *cho mỗi gói mười hai* (12)
Lại *thừa tám chiếc*, lẽ hoài, lạ chưa ?
Anh tìm người tính lại cho
Có *bao nhiêu bánh* từ kho mang về.

(Nội dung phỏng dịch theo «Các bài thi
vô địch toán toàn Liên Xô»)

HƠN ? KÉM ? HAY BẰNG NHAU ?

THÁNG trước giá bắp cải

Tăng hai mươi phần trăm (20%)

Tháng sau *giá lại giảm*

Đúng hai mươi phần trăm (20%)

Giá ban đầu, thừa bạn

So với lần giảm sau

Chắc hẳn là *bằng nhau ?*

Có bạn chưa chịu đâu

Giá nào rẻ hơn nhỉ

Rẻ hơn mấy phần trăm ?

(Phỏng dịch trong «Các bài thi vô địch
toán toàn Liên Xô»)

MỪNG TUỔI MẸ, TUỔI CON

TẾT này, năm Tám năm
Con của mẹ lên chín
Này áo xanh, hoa tím
Điềm cánh hồng mẹ thêu.

— Tết này mẹ bao nhiêu ?
Giao thừa, con mừng tuổi.
— Tết Tám năm xuân mới
Tuổi mẹ tròn ba mươi.

Con tính thử xem nhé
Năm nào thì tuổi mẹ
Gấp tám lần tuổi con ?

Mẹ có gói kẹo thơm
Thưởng con ra đáp số !

MÍT ĐẶC HÁI HOA TOÁN HỌC

TIỆC «phá cỗ» xong rồi
Đến «hái hoa toán học»
Một cậu khá thông minh
Nhưng có tên : Mít Đặc (*)
Mở cánh hoa, cậu đọc :
*«Hái được một số cam
Đã ăn hết 7 trái
Số cam còn lại ấy
Chia đều cho 10 bàn
Bây giờ ở mỗi bàn
Ít hơn số hái được
Ba mươi tư trái cam.
Nhờ bạn tính hộ xem
Hái được bao nhiêu trái ?*

Mít Đặc vốn thông minh
Nhưng ăn nhiều mít quá
Lắp hết cả chữ số
Không làm sao tính ra.
May, có anh Biết Tuốt
«Bật mí» giúp cậu ta !

Các em tính xem số cam đó là bao nhiêu ?

(Phỏng dịch theo «Các bài thi
vô địch toán ở Liên Xô»)

(*) Mít Đặc và Biết Tuốt là hai nhân vật chính trong cuốn truyện cùng tên của N. Nô-Xốp. Nhà xuất bản Kim Đồng.

BIẾT TUỐT LÀM TOÁN SAI TUỐT

ĐẾN lượt anh Biết Tuốt
Xung phong lên hái hoa
Đề toán cô mời ra :
*«Số có hai chữ số
Hoán vị hai chữ đó
Tăng bốn phẩy năm lần (4,5)
Số ấy biết được chăng ?*

Biết Tuốt tính ra liền
Nhưng đáng tiếc sai tuốt !
Tính vội vàng, hấp tấp
Cô nhắc mãi vẫn quên.
May, Mít Đặc ngồi bên
Giúp cậu ta «bật mí»

Các em thử tính xem Mít Đặc tìm ra số đó
là bao nhiêu ?

(«Vô địch toán toàn Liên Xô»)

SÂN BÓNG MỚI

CHÚNG em vừa mới làm xong
Sân chơi bóng đá, anh xem thế nào ?

— Mới xem, thấy đẹp làm sao
Sân hình chữ nhật nhìn vào rất mê.
Nhưng xem kích thước lại nghe
Đúng tiêu chuẩn quốc tế đề ra chưa ?

Các em hãy *sửa lại* cho
Bớt thêm chút đỉnh. Giờ đo... được rồi.
Chiều dài bớt một phần mười
Chiều rộng lấy một phần mười thêm vào.

Sửa rồi, diện tích nếu so
Với sân lúc trước, nhỏ ? To ? Hay bằng ?

DƯỚI GIÀN BẦU, GIÀN BÍ

ĐÀN gà con mới nở
Xuống ổ chạy lon xon
Mịn màng như túm bông
Dưới giàn bầu, giàn bí.

Gà đẹp quá, ngắm hoài
Ta cùng đếm xem nhé :
Số gà bên giàn bí
Gấp 5 lần giàn bầu.

6 con bên giàn bí
Chạy sang bên giàn bầu
Hãy đếm lại xem nhé :
— *Giờ hai bên bằng nhau.*

Mình đố bạn mình đấy
Đàn gà có mấy con ?

PHÔNG VẤN VÕ SĨ DẾ MÈN

Phóng viên : — « DẾ MÈN phiếu lưu ký »
Chúng tôi đọc rất say
Hồi ký viết xong xuôi
Anh định phiếu lưu nữa ?
Hay mở trường dạy võ ?
Hoặc chuyên nghề viết văn ?

Dế Mèn : — Phiếu lưu hay luyện võ
Hoặc làm nghề viết văn
Bình sinh, Mèn rất ham.
Nhưng trường đời đã trải
Mèn thấy không gì bằng
Vào con đường *toán học*
Là tương lai, hạnh phúc
Thế giới đang mong chờ.

Phóng viên : — *Số ngày đi phiếu lưu*
Bốn phương trời mưa nắng ?
Số ngày làm thủ lĩnh
Tổng Châu Châu Cao Cào
Anh có nhớ bao nhiêu ?

Dế Mèn : — *Cộng số ngày phiếu lưu*
Số ngày làm thủ lĩnh
Là một trăm lẻ năm.
Thương của hai số đó
Là số 6, thừa anh.

* *

Anh phóng viên báo lớp
Loay hoay tính chẳng ra
Nên báo chưa đăng được
Bạn tính giúp anh ta.

Bài 25

TUỔI

ĐỂ MÈN

ĐỂ TRŨI

TUỔI của Mèn, của Trũi
Là 2 số anh, em
Có *tổng, hiệu và tích*
Xin trình bày bạn xem :

*Tổng số so với hiệu
Hơn hiệu gấp 3 lần
Nhưng tổng so với tích
Chỉ bằng một phần hai.*

*Tuổi của Mèn, của Trũi ?
Bạn giải được, chịu tài !*

Bài 26

Số ổi hái sáng nay
Hơn số xoài 2 trái
Buổi chiều không hái ổi
Chúng em toàn hái xoài.

*Số ổi hái buổi chiều
Gấp 6 lần buổi sáng
Ổi hái trong cả ngày
Hơn xoài sáu hai trái (62)*

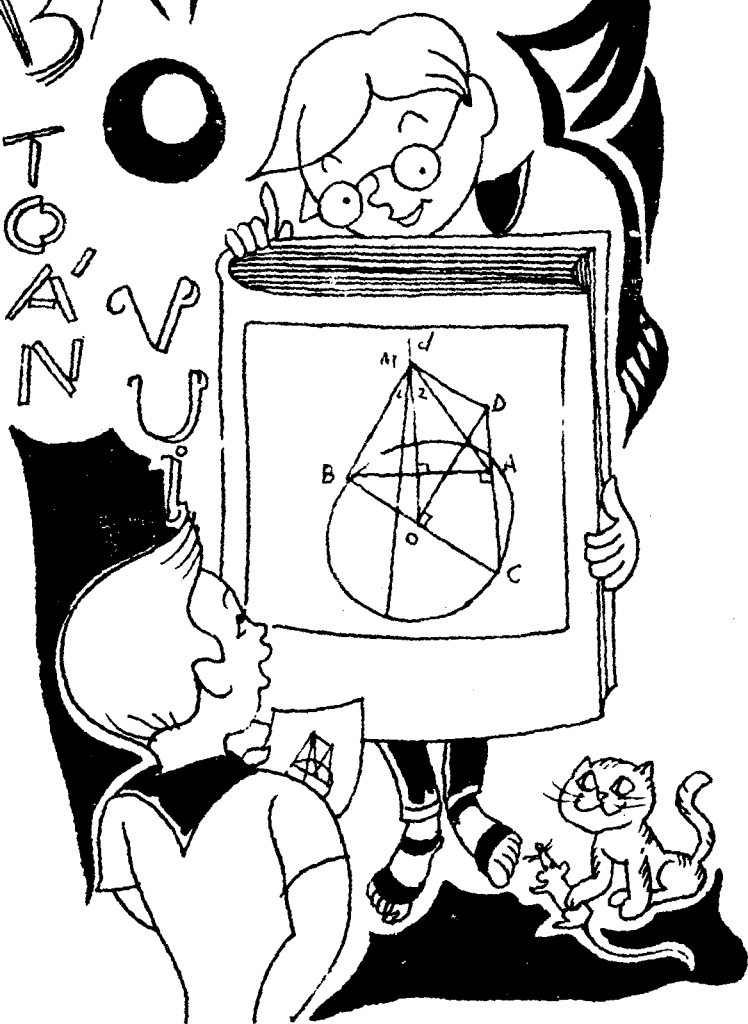
Mời anh nếm ngọt thơm
Rồi tình giúp em với
*Số xoài và số ổi
Hái được ngày hôm nay ?*

**XOÀI
VÀ
ỔI**

BÀI GIẢ?

TO
C
A'VP
N 1 P

BÀI GIẢI TOÁN VUI

Bài 1. Đáp số : Mũi 11 tuổi ; Hoa 6 tuổi ; Ngoan 9 tuổi.

Bài 2. Đ.S : Lúc trước chị có : 26,5đ ; em có 18,5đ.

Bài 3. Giả sử lấy 6 trái ổi ở túi đỏ để ra ngoài thì số ổi ở túi đỏ còn lại nhiều hơn ở túi xanh là : $8 \text{ trái} - 6 = 2 \text{ trái}$.

Nhưng vì 6 trái ổi cho vào túi xanh cho nên lúc này số ổi trong túi xanh nhiều hơn túi đỏ là : $6 \text{ trái} - 2 = 4 \text{ trái ổi}$.

Bài 4. Lúc bước chân lên bờ thì giỏ của Tám có 8 con ;
Cám : 5 con.

Bài 5. Nửa chu vi cái sân hình chữ nhật là : $32\text{m} : 2 = 16\text{m}$.

Chiều dài hơn chiều rộng là : $2\text{m} + 2\text{m} = 4\text{m}$.

Chiều dài cái sân là : $(16\text{m} + 4) : 2 = 10\text{m}$.

Chiều rộng cái sân là : $10\text{m} - 4\text{m} = 6\text{m}$.

Diện tích hình vuông : $8\text{m} \times 8\text{m} = 64\text{m}^2$

Diện tích hình chữ nhật : $6\text{m} \times 10\text{m} = 60\text{m}^2$

Bài 6. Ta xem xét số : 15951. Sau 2 giờ ô tô chạy thì chữ số hàng vạn không thể thay đổi được vì vận tốc ô tô không thể lên tới hàng nghìn ki lô mét một giờ. Do đó chữ số 1 ở hàng vạn và hàng đơn vị không thay đổi.

Chữ số hàng nghìn phải thay đổi vì sau 2 giờ ô tô phải chạy được ít nhất 50km, nhưng chữ số hàng nghìn không thể vượt quá 6, vì ô tô chạy 2 giờ không thể đạt tới 1000km được. Chữ số hàng trăm phải nhỏ hơn 2. Vì chỉ cần chữ số đó là 2, thì sau 2 giờ ô tô chạy được : $16261 - 15951 = 310\text{km}$.

Đó là con số không thể đạt được sau 2 giờ chạy đối với xe tải.

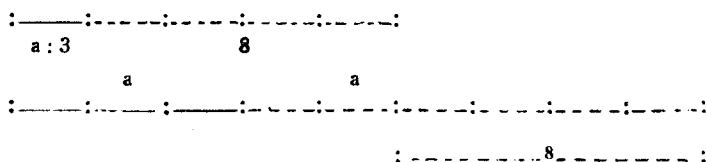
Ta xét hai trường hợp :

a/ Nếu chữ số hàng trăm là 0 thì sau 2 giờ ôtô chạy được : $16061 - 15951 = 110$ (km). Từ đó suy ra vận tốc ôtô là 55 km một giờ.

b/ Nếu chữ số hàng trăm là 1, thì sau 2 giờ ôtô chạy được : $16161 - 15951 = 210$ (km). Từ đó suy ra vận tốc ôtô là : 105 km một giờ. Ôtô vận tải chạy trong điều kiện hiện nay không thể đạt tới vận tốc này được.

Vậy vận tốc của ôtô này là 55 km một giờ.

Bài 7.

Gọi a là số phải tìm. Theo hình vẽ trên, ta thấy số $(a : 3)$ được biểu diễn bằng 1 đoạn thẳng, do đó số a được biểu diễn bằng 3 đoạn thẳng và số $(a \times 3)$ được biểu diễn bằng 9 đoạn thẳng.

Số a phải tìm là : $(8 : 4) \times 3 = 6$

Một cách khác :

Theo hình vẽ ta có : $a = (8 + 8) : (9 - 1) \times 3 = 6$.

Làm theo lời khuyên : $6 : 3 + 8 = 10$

Quân đã làm ngược lại : $6 \times 3 - 8 = 10$. Kết quả vẫn đúng.

Số 10 có đúng là điều mơ ước hàng ngày của các em học sinh không nào ?

Bài 8. Nếu 3 con chim từ cành táo chuyển qua cành hồng thì cành hồng hiện có : $30 : 3 = 10$ con. Vậy lúc trước cành hồng có $10 - 3 = 7$ con. Cành táo có 23 con.

Bài 9. Cuối cùng, mỗi bạn có : $54 : 3 = 18$ bông hoa.

Lúc đầu An có : $18 + 8 = 26$ bông hoa

Bình có : $18 + 6 - 8 = 16$ »

Cúc có : $18 - 6 = 12$ »

Bài 10. Đáp số : tuổi chị : 9 ; Tuổi em : 2.

Bài 11. Khi Lộc gấp 3 lần tuổi Hương thì lúc đó tuổi Lộc hơn 2 lần tuổi Hương. Vì Lộc luôn luôn hơn Hương 10 tuổi nên lúc đó Hương 5 tuổi ; Lộc 15 tuổi.

Bài 12. Căn cứ vào đầu bài, ta lập dãy tính :

(Gọi x là số cam có ban đầu)

$$\left(\frac{x + 5}{5} - 5 \right) \times 5 = 5$$

Số phải tìm : $(5 : 5 + 5) \times 5 - 5 = 25$

Bài 13. Tổng số tuổi của 3 em lúc này là :

$$14 + 10 + 9 = 33$$

Tuổi cô giáo hơn tổng số tuổi của 3 em là : $45 - 33 = 12$. Mỗi năm một người tăng thêm một tuổi, nên 3 em tăng thêm 3 tuổi, cô giáo tăng thêm 1 tuổi. Do đó mỗi năm cả 3 em tăng nhiều hơn cô giáo là : $3 - 1 = 2$ tuổi.

Vậy số năm để tuổi cô giáo bằng tổng số tuổi của 3 em là : $12 : 2 = 6$ (năm). 6 năm sau, cây dừa ra trái.

Bài 14. Tàu hỏa chạy ngang qua một chiếc cột hết 15 giây thì nó cũng cần 15 giây để ra khỏi cầu. Vậy thời gian từ lúc tàu vào cầu đến lúc bắt đầu ra cầu chỉ mất : $45 \text{ giây} - 15 = 30$ giây.

Vận tốc đoàn tàu là : $450\text{m} : 30 = 15\text{m/giây}$.

Hay : 54km/giờ .

Đoàn tàu dài : $15\text{m} \times 15 = 225\text{m}$

Bài 15. Thời gian xe của chú đặc công đi từ Thủ Đức đến Sài Gòn với vận tốc mới là : 20 phút — 4 = 16 phút.

Trong 16 phút đó xe đã đi thêm là : $120\text{m} \times 16 = 1920\text{m}$. Khoảng cách Thủ Đức — Sài Gòn :

$$1920 : 4 \times 20 = 9600\text{m}$$

Bài 16. Nếu bớt 8 bánh bao thì số còn lại phải là số tròn chục và chia hết cho 12. Trong các số từ 330 đến 400 chỉ có số 360 là đáp ứng đúng điều kiện đó.

Vậy anh đã bán $360 + 8 = 368$ bánh bao.

Bài 17. Nếu bỏ vào mỗi túi 10 cái bánh bao mà thiếu 2 cái, cũng có nghĩa là thừa ra 8 cái ; bằng số dư khi bỏ vào mỗi túi 12. Vậy số bánh đã nhận từ kho trừ đi 8 cái, còn lại phải là số chia hết cho 10 và 12, nghĩa là phải chia hết cho 60. Trong các số lớn hơn 300 và nhỏ hơn 400, chỉ có số 360 chia hết cho 60. Vậy số bánh anh đã nhận là 368 cái.

Bài 18. Nếu lấy giá ban đầu là 100 thì sau khi tăng 20% giá sẽ là : 120. Giảm 20% tức là giảm :

$$120 \cdot \frac{20}{100} = 24$$

Giá cuối cùng chỉ còn : $120 - 24 = 96$.

So với giá ban đầu chỉ bằng 96% ; nghĩa là rẻ hơn 4%

Bài 19. 6 năm trước, tuổi mẹ gấp 8 lần tuổi con.

Bài 20. Số đó là 34.

Bài 21. Số đó là 18.

Bài 22. Gọi x là chiều dài, y là chiều rộng của hình chữ nhật. Diện tích của sân bóng sau khi sửa lại :

$$\frac{9}{10}x \times \frac{11}{10}y = \frac{99}{100}xy. \text{ Vậy diện tích của hình chữ}$$

nhật mới đã giảm đi $\frac{1}{100}$ của nó.

Bài 23. Đàn gà có 18 con

Bài 24. 90 ngày và 15 ngày.

Bài 25. Nếu coi hiệu giữa tuổi của Mèn và Trũi là 1 phần, thì tổng bằng 3 phần, trong đó số lớn bằng hai phần, số bé bằng 1 phần. Vậy số bé nhỏ hơn tổng số của chúng 3 lần và nhỏ hơn tích của chúng 6 lần. Nghĩa là thừa số thứ hai bằng 6 (2 phần), từ đó suy ra số bé (1 phần) bằng 3. Đáp số: 6 và 3

Bài 26. 72 trái ổi và 10 trái xoài.

THƠ CỦA «CÁC NHÀ THƠ GIỎI TOÁN»

TRONG một cuộc thi thơ của các bạn học sinh giỏi toán, ban giám khảo đã rọc phách (tức là tách tên tác giả khỏi bài thi) nhưng vô ý để lẫn lộn không biết bài nào của tác giả nào.

Nhờ các bạn xếp lại tên tác giả cho đúng với bài thơ.

Sau đây là 10 bài thơ :

1. TÂM TÌNH TẾT TÁM TUỔI

TẾT tiến tới từ từ
Ti tung ta tung tây
Tới toàn tổ tâm tình :
«Tết tới, ta tám tuổi
Tất tần tất tập tành
Ta tình toán tiến tới
Toàn tổ ta tận tình
Tết tới, tôi tin tưởng :
Tiền tiến tới tâm tay !»

2. MỪNG MÙA MƯA MỚI

MÈNH mông mãi miết mây mờ mịt
Mong mỗi màn mưa mãi mịt mờ...
Mưa mau ! Mưa mới ! Mùa mưa mới
Mát mẻ mọi miền, mưa mãi mê.

Mèo mướt mừng mưa, mưa một màn
Mái mơ mãi mờ mỗi miền man
Mấy mực mong mỗi, mình mẫm mĩm
Mang mướt màu mưa mướt mịn màng.

Mấy máng, mấy mương mưa mấp mé
Miền mình mai mốt mây mùa mắng
Mập mạp một màu, mẫm mơn mơn
Mỗi một mùa mưa, một mỡ màng.

Mưa mau, mưa mông, mây man mác
May mắn, mùa mưa mới mở màn
Mông mới mang mào, mèo mắng mỡ
Một mẫm mai mở, mắt mơ màng...

3. RỒNG RẮN DUNG DĂNG

RỒNG rắn rung rinh
Dung dăng, dung dẻ
Rộn rã rùng rinh
Dòng dài dăng dặc
Rước rồi ruồi rong.

4. NƯỚC LÊN

NÒN nao nằng nỉt nẻ nường
Lối lên lấp lóa luôn luôn lui lằm
Nơi này nực nội nồm nam
Lúa lên lại lụi, lũ làng lại lo.

Nước này nuôi nấng nên no
Lê leo lúc lỉu, lười lơ lằm lươn.

5. HỘI HOA

HOÀNG hôn hiền hiện huy hoàng
Hoa hồng, hoa huệ hòa hương hoa hòe
Hoàng hôn hôn hờ hôn hoa
Hội hoa hoan hỉ hương hòa hoàng hôn.

6. CHẤU CHÀNG TRÔNG TRẮNG

CHÔNG chênh, chêm chệ chẫu chàng
Trôi trong trẻo, trức, tre, tranh... trập trùng
Chim chiêm chớp, chếp chao chim
Trắng treo tròn trĩnh, trung trinh trên trời.

7. CHANH CHUA, CHUỐI CHÁT

CHANH chơi chung chuối chát
Chờ chín cho chát chua
Chuối chín, cho chát chát
Chanh chín, chanh chọn chua.

8. THU THÔNG THẢ THẨM THẦY

THẨM thẩm Thiên Thai thấp thoảng thu
Thung thông, thôn Thượng thoảng thơn tho
Thông thả, Thủ Thành thẩm thầy Thái
Tha thiết, thanh thiên thấy thần thờ.

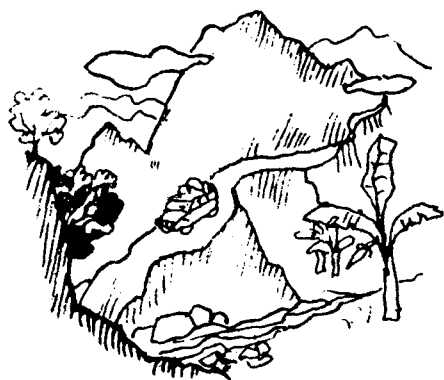
Thênh thang, thơn thảo, thu tha thướt
Thỉnh thoảng thung thông thở thập thò
Thủ Thành, thầy Thái thêm thân thiết
Thanh thảo, thấy thầy... thành thót thơ...

9. BÉ BÚP BÊ

BÚP bé bé bông bi bó
Bèn bà bập bẹ : «Bầy hò, bốn bé...»
Bốn hò bẽ bụng bên bè
Ba bé bụ bẫm bi be bèn bờ
Bộn bề biết bao bé, bờ
Bập bênh, biêng biếc, bãi bờ hớn hên.

10. XÔN XAO SƯƠNG SỚM

XÔN xao xe xuống xuôi xao xuyên
Sương sớm sững sờ, sông sáng soi
Xoài xếp xuống xong, xem xinh xắn
Sôi, sến sáo sà, suối sục sôi.

Và sau đây là tác giả của 10 bài thơ trên :

THÍCH THỀ THAO, CHÍN CHƯA, XUÂN
SANG, HAY HỎI, BA BI, TỬ TÀI, NO
LÂM, CHẠM TRỀ, RỘNG ĐÀI, MƠ MỘNG.

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
LỜI GIỚI THIỆU	3
● PHẦN MỘT : EM VUI HỌC TOÁN	8
1. Tính chu vi một số hình	9
2. Điều kiện chia hết cho : 2, 3, 9 và 5	11
3. Tìm hai số khi biết tổng và hiệu	13
4. Bài đọc thêm : GIỜ HỌC TOÁN CỦA VƯỜN CÂY	14
5. Đơn vị đo chiều dài (m)	16
6. Đơn vị đo diện tích (m^2)	17
7. Đơn vị đo thể tích (m^3).	18
8. Bài đọc thêm : CHƠI DẠY HỌC	20
9. Tương quan giữa Đề-xi-mét — Lít — Ki-lô-gam	22
10. Tính diện tích một số hình	23
11. Bài đọc thêm : TỪ Ô CỬA HÌNH TRÒN	25
12. So sánh phân số (trường hợp thứ nhất)	27
13. So sánh phân số (trường hợp thứ hai)	28
14. Cộng phân số	30
15. Bài đọc thêm : VỊT CON MUỐN GIỎI TOÁN	30
16. Trừ phân số	33
17. Nhân phân số với phân số	34
18. Chia phân số cho phân số	35
19. Bài đọc thêm : ĐÁP SỐ CỦA BÀI TOÁN	36
20. Chia phân số cho số nguyên (Bằng 2 cách)	37
21. Nhân phân số với số nguyên	39
22. Về số đo thời gian	40

	<i>Trang</i>
23. Bài đọc thêm : <i>THỜI GIAN KHÔNG BỎ PHÍ</i>	41
24. Khối lập phương	43
25. Khối trụ (Diện tích, thể tích)	44
26. Khối hộp chữ nhật (Diện tích toàn phần và thể tích)	46
27. Bài đọc thêm : <i>NHỮNG VÔ SÍ TRONG HỘP KHỐI CHỮ NHẬT</i>	47
28. Khối cầu (Diện tích, thể tích)	49
29. Hình nón (Diện tích, thể tích)	51
30. Tính thể tích hình đồng cát	53
31. Bài đọc thêm : <i>TIẾNG CƯỜI MÙA XUÂN</i>	54
32. Cách tính tỉ số phần trăm	55
33. Toán về tam xuất thuận và nghịch	56
34. Toán về trồng cây trên đoạn thẳng và chu vi khép kín	58
35. Bài đọc thêm : <i>SÔNG CỬU LONG</i>	60
36. Toán về chuyển động đều, thuận và ngược chiều	62
37. Loại toán giả thiết tạm	63
83. Bài đọc thêm : <i>BIỂN VÀ TRĂNG</i>	65
39. <i>ĐIỀM ĐỎ NỖ HOA</i>	66
● <i>PHẦN HAI : MỘT SỐ BÀI TOÁN VUI</i>	67
Bài 1. Tuổi mỗi người bao nhiêu ?	69
Bài 2. Tính hộ chị và em	69
Bài 3. Tối đi nào nhiều hơn ?	70
Bài 4. Tám, Cắm bắt cua	71
Bài 5. Ai tính nhanh nhất ?	72
Bài 7. Số ước của Bụt cho	74
Bài 8. Mùa xuân và chim sáo	76
Bài 9. Ngày xuân hái hoa rừng	77
Bài 10. Làm quen với năm mới	77

	<i>Trang</i>
Bài 11. Bao giờ em bé đi học ?	78
Bài 12. Số 5 lạ lùng	79
Bài 13. Năm nào dừa ra trái ?	80
Bài 14. Đoàn tàu dài bao nhiêu ?	81
Bài 15. Tính giùm chủ đặc công	82
Bài 16. Người dâng trí	83
Bài 17. Lại chuyện anh dâng trí	84
Bài 18. Hơn, kém, hay bằng nhau ?	85
Bài 19. Mừng tuổi mẹ, tuổi con	86
Bài 20. Mít Đặc hái hoa toán học	87
Bài 21. Biết Tuốt làm toán sai tuốt	88
Bài 22. Sân bóng mới	89
Bài 23. Dưới giàn bầu, giàn bí	90
Bài 24. Phòng vấn võ sĩ Đế Mèn	91
Bài 25. Tuổi của Đế Mèn, Đế Trũi	92
Bài 26. Xoài và Ồi	92
 ● BÀI GIẢI TOÁN VUI	 93
 ● THƠ CỦA « CÁC NHÀ THƠ GIỎI TOÁN »	 99
1. Tâm tình tết tám tuổi	99
2. Mừng mùa mưa mới	100
3. Rỗng rảnh dung dăng	101
4. Nước lên	101
5. Hội hoa	101
9. Châu chàng trông trăng	102
7. Chành chua, chuối chát	102
8. Thu thông thả thăm thầy	103
9. Bé Búp bê	103
10. Xón xao sừng sừng	104

EM VUI HỌC TOÁN

Tác giả NGUYỄN TIỀM - HỒNG QUÂN

Sở Giáo Dục thành phố Hồ Chí Minh xuất bản
1985. Giấy phép xuất bản số: 109/XBNT-GP do
Sở Văn Hóa và Thông Tin cấp ngày 02 tháng 4
năm 1985. In tại Nhà máy in Trần Phú

khổ sách : 13×19 cm. In xong ngày
1 tháng 7 năm 1985. Nộp lưu chiều tháng 7-1985

---

www.facebook.com/otoanhoc2911

